

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasilo Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg št. 12. II.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. - Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglasih vsaka beseda 50 par.

Št. 21.

Ljubljana, dne 29. maja 1925.

Leto V.

Kaj hočemo? *Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!*

Pašič in sporazum.

V zadnjem času se je mnogo pisalo in govorilo o predstojemem sporazumu med Srbi in Hrvati. To niso bile posamezne marnje, zakaj pri tem sta bila od srbsko-radikalne strani med drugimi prav močno udeležena n. pr. dr. Marković in dr. Janjič, dve najmočnejši politični osebnosti srbskih radikalov poleg starega Pašiča. Ta dva gotovo nista ničesar podvzela brez predhodnega dovoljenja starega Pašiča, ki je v političnem pogledu obema »kum«; »kum« pa je izredno važna osebnost v srbskem ne samo nacionalnem, ampak tudi v političnem življenju.

Mi se moramo navaditi pač na običaje in šege predvojne Srbije, ki je bila do 1918. leta čisto balkanska država, s katero nas je tesnejše sklopil po avstrijskem državnem polomu tedanji in današnji vodja slovenskega ljudstva g. dr. Korosec!

Tu pa se je v nedeljo 24. maja sešel na svojo sejo klub srbskih radikalnih poslancev v belgrajskem »parlamentu« in pri tej priliki je izpregovoril tudi ministrski predsednik Pašič. Pripominjamo pa takoj, da Pašičev govor ni bil namenjen javnosti, ampak samo poslanecem njegove stranke. O tem govoru ni izšlo nikjer nikoli kakršnokoli uradno poročilo, ampak le to, kar so dali na razpolago javnosti razni poslanci, ki so ta govor poslušali. Pri nas ima ves tisk in vso poročevalsko službo v svoji posesti »demokratska stranka«, ki je o Pašičevem govoru raznesla tudi precej napačnih vestij. Po teh vesteh je g. Pašič v tem svojem govoru omenjal sledeče:

Kritikoval je poročilo anketnega odbora in ga ostro obsodil. Naglašal je, da odbor pri svojem delu ni proučil vseh važnih dejstev za odločitev o spornih mandatih HRSS, ki so pod anketo, in da anketni odbor ni storil tega, kar je bila njegova naloga. Njegovo poročilo je netočno in nepopolno. G. Pašič je predvsem grajal, ker odbor ni proučil, kaj je z Radičevim pogodbo z Madžarsko, ki je zelo važna in ki so jo našli pri Radiču v žepu povodom aretacije. Dasi ta izvod ni bil podpisan, pa je mogla biti pogodba na drugem mestu podpisana in zelo mogoče je tudi, da je bil dokument, ki so ga našli pri Radiču, kopija že podpisane pogodbe.

G. Pašič je tudi očital, da odbor ni upošteval pisma, ki je bilo poslano Zinovjevu in ki pravi, da so radičevci pripravljene potom revolucije izvojevati svoja prava. Odbor ni proučil, ali je vmes kakšna komunistično-revolucionarna organizacija. To pismo ni tako platfonsko, ker se je ugotovilo, da je imel Radič revolucionarne organizacije. Zafem je Pašič naglašal, da se je takoj po volitvah pričela širiti lažnjiva vest o zmagi opozicije pri volitvah in da je zadostoval prvi alarm, da so radičevci vpriporili po že pripravljenem sistemu upore. Omenjal je, da je velik del radičevcev v Hercegovini, Hrvatski in Dalmaciji vpriporil upore, zažigal

hiše in govoril, da je prišel čas revolucije. Vse to so dejstva, ki dokazujejo, da radičevci niso bili tako platonski v svojih delih, radi česar bi moral anketni odbor to upoštevati. Odbor bi moral vse to proučiti, česar pa ni storil. Zato je treba njegovo poročilo izročiti verifikacijskemu odboru, da to ugotovi in poroči izpopolni.

Pašič je nato povedal, da je prišel k njemu Pavle Radič in ga zaprosil, naj se aretirano vodstvo Radičeve stranke pomilosti in izpusti iz zapore. Pavlu Radiču se odgovoril, da on smatra, da so St. Radič in tovariši krivi, ker bi drugače ne bili aretirani. Njihova aretacija ni noben politični trik, radi česar ima sodišče izreči svojo besedo, do tedaj pa imajo aretirani radičevci sedeti v zaporu.

Zatem je g. Pašič razpravljal o »razgovorih« z radičevci ter je naglašal, da ne obstoji noben tajni sporazum in da se ne vodijo nobeni oficijelni razgovori s predstavniki radičevcev. Izjave, ki sta jih v skupščini podala Pavle Radič in dr. Superina, so take, da se more verjeti v njihovo resnost, vendar pa ne morejo izpremeniti političnega položaja. Radičevci morajo z daljšim delovanjem dokazati, da žele iskreno in trajno sodelovati pri konsolidaciji in ojačitvi države, da tako razbijejo vsak dvom, ki obstoji v gotovih krogih, češ, da je izprememba Radičeve politike samo začasna in izsiljena s političnimi razmerami ter da se žele radičevci vrniti k svoji stari politiki, čim bo za to prilika in čas.

Pogajanja z radičevci se ne vrše. Gospod Pašič je rekel: »Jaz v tem smislu nisem dal pooblastila nikomur, a vsakdo se more razgovarjati s komurkoli, kar pa ne obvezuje stranke. Ako pa bo došel čas za razgovore, jih bo vodilo vodstvo stranke.«

Glede »obznane«, je rekel Pašič posl. Pavlu Radiču, da se ne more dovoliti radičevskim organizacijam svobodno poslovanje, dokler Hrvatski seljaški klub in vodstvo stranke izven kluba ne dasta s svojim delom skupščini in narodu jamstva, da ne bošta uporabljala teh organizacij v smeri stare, za državo škodljive politike.

To je povedano zelo tendenčno, zato tudi ni točno!

Točno je le v toliko, da je Pašič meral potolažiti svojega doseданjega sotrudnika Pribičevića. Nič več kot potolažiti. Mi smo vedno naglašali, da do »sporazuma« ne more priti pred jesenjo, kajti Štefan Radič zahteva sam, da pride pred sodišče, ostalo vodstvo HRSS pa je bilo itak od sodišča že osvobojeno. Dokler ta zadeva ni formalno rešena, tudi do sporazuma med Srbi in Hrvati priti ne more. Do »sporazuma« pa pride gotovo, ker se Hrvati ne bodo dali vjeti v nove zanjke, ampak bodo dokazali svojo politično zelost. Vse to potrjujejo tudi časopisne vesti, ki se pojavljajo po Pašičevem govoru. Evo jih:

Radikalno glasilo »Vreme« v Belgradu poroča o Pašičevem govoru sledeče:

»Za pravilno ureditev razmerja med radikali in radičevci je treba še nekaj točk pojasniti in zato hoče g. Pašič dobiti čas z odlaganjem verifikacije spornih mandatov. Delo za sporazum naj bi se nadaljevalo, oficijelna pogajanja pa bi se začela, ko bo prišel čas za to. Gospod Pašič ni nikjer omenil samostojnih demokratov, verjetno pa je, da pomeni prvi del njegovega govora, v katerem namigava na odlaganje verifikacije anketiranih mandatov, neko popuščanje napram stališču g. Pribičevića.«

Zato smatrajo, da bo ostalo razmerje med radikali in radičevci še nekaj časa neurejeno. Na eni strani morajo radičevci dokazati, da je njihova nova politika iskrena in nespremenljiva, na drugi strani pa je treba počakati, da se v narodnem bloku izkristalizirata dva določna tabora, za sporazum in proti njemu. G. Pribičević je proti sporazumu, en del radikalov pa dela za sporazum. Te dve stališči se morate razviti do kraja in ko bo položaj v narodnem bloku jasen, se bo g. Pašič mnogo lažje opredelil.«

Zagrebski dopisnik »Vremena« pa poroča svojem listu iz Zagreba:

Na poročilo zagrebških listov, da je sporazum že gotov, je izjavil neki zelo dobro informirani politik HSS, da so vse vesti o že doseženem sporazumu pretirane. Po vsem, kar da je njemu znano, bo sestava vlade RR odložena še za dolgo časa, mogoče do jeseni. G. Pašič doslej s P. Radičem o vstopu radičevcev v vlado sploh ni govoril, pač pa je govoril o tem P. Radič z nekaterimi poslanci radikalne stranke. Ti razgovori pa niso bili oficijelni in njihov namen je bil le sondirati teren za sporazum.«

»Politika«, ki je na glasu, da ima dobre zveze z dvorskimi krogi, piše:

»Govor g. Pašiča je napravil konec negotovosti v vprašanju svo-

razuma med radikali in radičevci. G. Pašič je ugotovil, da je za sporazum, toda sedaj je še prezgodaj. To se pravi z drugimi besedami, da je sporazum, ki mu pa Pašič ne nasprotuje, za nekaj časa odložen.«

Glede anketiranih mandatov poroča »Politika«:

»G. Pašič je delovanje anketnega odbora grajal, ni pa rekel nič, kaj naj se zgodi z anketiranimi mandati. Znano je sicer, da samostojni demokratje z vso silo delajo na to, da se ti mandati razveljavijo. Politični krogi so mnenja, da je Pašič s svojim govorom ugodil nekim željam g. Pribičevića, vprašanje pa je, če bo hotel ugoditi tudi tej njegovi želji.«

O vtisu, ki ga je napravil Pašičev govor na radičevce, poroča »Politika«:

»Zdi se, da Pašičev govor radičevcev ni posebno iznenadil. Neki radičevcec je rekel: »Kaj naj rečemo? Pašič je govoril v radikalnem klubu in ne javno. Mi zato ne moremo njegovega govora oceniti, dokler ne vemo, kaj je govoril. Sploh pa to za nas ni važno. Mi se želimo z radikali sporazumeti in z njimi sodelovati, nočemo pa stvari prena-gliti.« Radičevci so v splošnem smatrali, da pomeni Pašičev govor le odlaganje sporazuma, in sicer odlaganje le za kratko dobo, niti do jeseni. Govor g. Pašiča ni niti najmanj skalil dobrega osebnega razmerja med radikali in radičevci in dr. Nikič in dr. L. Marković sta napravila večeraj popoldne skupen izlet v okolico Belgada.«

Ne glede na dobro ali slabo voljo tega ali onega politika, je jasno, da mora priti še letos do sporazuma zaradi velike finančne stiske v kateri je zašla naša država. Prej ali slej bo morala naša država znova zaprositi za novo posojilo v inozemstvu. Za posojilo pa je potreben kredit. Kredita pa brez sporazuma ni!

Zato je današnje kričanje nasprotnikov sporazuma brez pomena!

»Defetisti in separatisti«.

Prosimo, ne ustrašite se neznanjih tujk — takoj bomo povedali, kaj pomenijo in zakaj gre.

Vsi se spominjamo, kako nevarno je bilo med svetovno vojno povedati pred pričami in naglas, da smo bili na tem ali na onem bojišču tepeni. Kdor je tako predrzno govoril, tega je pogosto doletela huda kazen. Vlada je bila namreč mnenja, da se s priznanjem porazov širi med ljudi malodušnost in obupnost, dočim je vlada želela, da bi bili ljudje dobre volje in korajžni, da bi lažje nadaljevali vojno.

Ljudje, ki so pripovedovali o položaju na frontah resnico, so imenovali slovenski časopisi »kvarožugone«, Francozi pa so iznašli za take ljudi besedo »defetist«. Francoski defetist je torej slovenski kvarožugon, ki vzbuja med ljudmi malodušnost in obup s tem, da prikazuje ljudem položaj v slabi luči, bodisi da je položaj res slab ali pa se kvarožugon tudi nekoliko zlaže in ga slika kot slabega s hudobnim namenom.

Treba je namreč razločevati resnico in hudobni namen. Če se nahaja država res v slabem gospodarskem, v slabem vojnem ali v kakem drugem slabem položaju, potem gotovo ni greh povedati resnico, ampak to je velezasluzno delo. Tudi v privatnem življenju se zgodi, da ima n. pr. trgovec svojega namestnika ali delovodjo. Ali bo delovodja, ki gospodarju vedno pripoveduje, da trgovina dobro gre, pravilno ravnal, če trgovina v resnici slabo gre? Ali ne bo s svojim lažnjivim pripovedovanjem tak delovodja gospodarja zazibal v prijetne spanje, da sme denar trositi, kakor da bi trgovina res dobro šla? Ali ne bo tak lažnjivi delovodja svojega gospodarja pripravil do konkurza? Če bi mu bil povedal resnico, čeprav bridko in neprijetno, bi se bil gospodar mogoče omejil v svojih izdatkih in se še pravočasno rešil!

Drugačna je pa laž, izgovorjena iz hudobnega namena. Takega človeka naj zadene pravična kazen!

Tudi nam očita naša politični nasprotniki pogostokrat, da smo defetisti, t. j. kvarožugoni, ki namenoma pišemo o naših domačih razmerah, da so slabe, in to z namenom, da bi omajali med ljudmi zaupanje do naše države.

Ali je to očitanje resnično in utemeljeno ali je lažnjivo in krivično?

Kdor je zasledoval pisavo našega lista od vsega začetka do danes, nam bo potrdil, da smo res povedali marsikatero bridko na razne naslove, **potrditi nam mora pa tudi vsak, da so bili naši očitki na ta ali oni naslov resnični!** Mi smo res z ostro besedo šibali in bičali neštevilne nedostatke in napake v naši upravi, grajali smo krivice, ki so se godile posameznikom ali pa Slovincem kot narodni celoti, razkrinkavali smo brez usmiljenja razne politične lopovščine, opozarjali smo resno na nevarnosti, ki nam prete vsled slabega gospodarstva z državnim premoženjem; toda vse to, kar smo povedali, **je bilo resnično**, povedali pa smo vse zato, ne da širimo malodušnost, ampak zato, **da se napake popravijo!** Da je bil naš namen **popravilo in izboljšanje**, ne pa kvarožugonska malodušnost, se vidi že iz tega, da smo vselej tudi **povedali, kako bi moralo biti**, da bi bilo prav. Naše pisanje je bilo torej vedno **pozitivno** in zato tudi zelo **koristno, kajti zaupanja do države ne more biti tam, kjer se napake trpe in prikrijevajo, ampak samo tam, kjer imajo ljudje pravico na napake opozarjati, da se popravijo!** Če se pa merodajni gospodje na javno razkrite napake **nočejo ozirati, to ni naša krivda, ampak krivda je na strani za vse dobre in pametne nasvete večno gluhih merodajnih gospodov.** Ni grešnik tisti, ki greh pove ali nanj opozori, ampak tisti, ki greši in greh trpi ali ga celo zagovarja. To pa delajo pri nas naši vladinovi in ti so resnični defetisti in kvarožugoni, ki s svojim neprestanim hvalisanjem vsega, kar pride iz Belgrada, spravljajo državo pri nas še ob zadnji košček kredita, **ne pa mi!**

To, kar delamo mi, je opravičena in stvarno vedno utemeljena **kritika**, ne pa defetizen.

Ravno tako slabo kot očitek defetizma drži tudi očitek **separatizma**.

Mi od vsega početka naglašamo, **da smo odločni nasprotniki centralizma.** Centralizem ni država, ampak je samo **ena gotova oblika dr-**

žavne uprave. Centralistično obliko državne uprave smo spoznali za našo državo kot **slabo** in neprikladno, za Slovence posebej pa še kot škodljivo in pogubno. Pogubnost in škodljivost centralistične državne uprave pri nas čutimo ne samo politično, ampak predvsem gospodarsko, ker odločujejo o našem denarju samo drugi, mi pa prav nič. Zato zahtevamo že od vsega početka, da se oblika naše državne uprave, **ki ima z državnimi mejami toliko opraviti kakor pamet s slovenskimi centralisti,** popolnoma izpremeni in sicer v **federalistično-republikansko obliko**, ker samo ta oblika državne uprave omogoča i Srbom i Hrvatom i Slovincem lastno gospodarstvo na lastni zemlji z lastnim denarjem, izvzemši seveda one zadeve, ki bi morale po dogovoru in po sporazumu med vsemi tremi ostati skupne. Povedali smo tudi že neštetokrat, da je taka državna oblika danes najbolj moderna in demokratična in **federativno** urejene države so najbolj bogate in največje med vsemi državami (Amerika, Anglija, Rusija, Nemčija).

Zato, ker zahtevamo, da bodi naša država urejena kot **zvezna država** (federacija) in republika, nočemo od **države** proč, se nočemo od skupne države **ločiti** ali »separirati«, da smo torej »separatisti«! Če pravim, da bi rad posteljlo v svoji sobi prestavil z enega kota v drug kot, ali hočem potem že iz sobe ven?! Kljub temu, da naši vladinovi dobro vedo, kako je njihov očitke separatizma na naš naslov lažnjiv, neutemeljen, se sami približujejo dosadnosti, to pa zato, **da bi se sami s svojimi lažmi prikupili na zgoraj in pokazali, kako zvesto da oni skrb za »državo«.** Svojo skrb za »državo« pa hlinijo zato, da bi dobili po milosti od zgoraj košček vlade v svoje roke, košček vlade vsaj nad Slovenijo, a ne zato, da bi skrbeli za dobrobit ljudstva in naroda — v tem slučaju bi morali biti to, kar smo mi — ampak zato, da bi imela profit njihova stranka.

Mislimo, da smo pokazali dovolj jasno, kako neutemeljena so očitanja »defetizma« in »separatizma« na naš naslov. Zato bomo mi svojo politično pot, na kateri se nahajamo, kar lepo in mirno nadaljevali, ne ozirajoč se na nobeno stran in brez vsakega najmanjšega popuščenja, ker vemo, da je naša pot in naša politika prava in zdrava.

krona v dinarje in sicer 4 krona za 1 dinar. Takrat, ko se je to zgodilo, je bila ena naša krona vredna skoro toliko kot je danes — dinar. Zmenjava denarja je bila torej hud udarec. Bila je to nekakšna oddaja premoženja. Toda ne na ta način, da bi vojni in drugi bogataši oddali državi v svrhu izvrševanja njenih modernih socialnih nalog del svo-

jega premoženja — ne, ampak ta oddaja se je izvršila tako, da so samo takozvani »prečani«, kjer so bile krona v veljavi, oddali del svojega premoženja. K tej izmenjavi je prišel še 20% odtegljaj kot nekakšno prisilno državno posojilo, ki se je pozneje zopet črtalo. Tako smo »prečani« dali prav za prav 5 kron za en dinar. To je bila krivica, ki pa so ji ploskali celo naši domači ljudje sami. Mi se spominjamo, kako so tedaj nekateri naši »učeni« gospodje po slovenskih listih pisali, da bi se moralo pravzaprav zamenjati v relaciji 1 dinar za 10 kron in celo več. Danes se jasno vidi, kako trapasta je bila ta gospodarska »učenost« in da so imeli dotični ljudje v glavi najbrže — slamo! Tako je naše ljudstvo čez noč bilo ob mnogo denarja, zakaj to »vojno odškodnino« so plačali vsi enako, bogati ali berači.

Potem so prišli novi davki v najrazličnejših oblikah, kakor n. pr. v obliki carin, trošarin, taks, dohodnin, pridobnin, vojnih doličkov itd. In zopet je romal denar iz naših krajev kar v vagonih.

Ali je potem čudno, da je denar izginil in da ga ni več? Toda vse to bi se tudi se preneslo, če bi imeli delovni ljudje delo in z njim zaslužek.

Zlasti pri nas v Sloveniji je nastala dolgotrajna gospodarska kriza. Z njo pa je prišla v deželo splošna socialna beda, ki se ni naveličala le po mestih in v obrtnih krajih, ampak še bolj na kmetih. Pri nas na deželi imamo bogatih ljudi zelo pičlo število. Mali in srednji kmet, kmetčki delavec in viničar, vaški obrtnik — to je danes vse sama sirotinja. Vse, kar morajo ti ljudje kupovati, od obleke in obutve pa tja do kave se **ne ceni**. Vse to je vedno enako drago zaradi številnih carinskih mej, ki so nastale po vojni, zlasti v srednji Evropi. Cene se le poljedelski produkti in živina, od česar živi pretežna večina našega poljedelskega ljudstva.

Te cene pri nas tlačijo ne samo konkurenca drugih držav, ampak

tudi konkurenca južnih krajev v naši državi, kjer je boljša zemlja in so zato tudi stroški dela manjši. Za primer povemo n. pr., da mora pri nas biti prešič v svinjaku in se ga mora tam rediti, med tem, ko se doli v južnih krajih ta žival pase po leti in po zimii v tropah zunaj na polju, kjer si sama išče hrane. Zato bo za našega poljedelca in živinorejca vedno slabše. On več izda za to kar si **mora** kupiti, kakor pa prejme za to kar pride za naprodaj.

Tudi že pred vojno je bilo ponekod tako. Toda tedaj je bilo lažje, zakaj naš kmetčki človek je šel navsezadnje lahko v Ameriko, se je tam spremenil za nekaj let v industrijskega delavca, največkrat v rudarja, si je tam sicer ob težkem delu prihranil nekaj stotin dolarjev, se je vrnil z njimi, plačal stare dolgove in je zopet kmetoval dalje na svojem rojstnem domu. Danes je Amerika zaprta in človek ne more nikamor, kakor bi imel zvezane noge. Tudi domača industrija ne nudi dela, ker ga fabrike nimajo več in odpuščajo celo svoje stare, v službi že osivele delavce.

Socialna beda narašča kakor nastopajoča povodenj. In nikjer ni videti nobenega izhoda, nobene rešitve. Država se ne briga za ta pojav, ona ne vidi svojih nalog v tem pogledu. Ona skrbi le za militarizem, ki pri nas požre ogromne svote državnih davščin. Ali je takšen militarizem potreben? In ali mislijo naši državniki, da bo ta bogve kaj pomagal, če pride kdaj do novih vojnih konfliktov?

Nič si ne smemo prikrijevati. Vedeti moramo, da bo siromaštvo med našim ljudstvom vedno večje, če ostane vse tako, kakor je sedaj. Ta trda **resnica** bo končno uverila tudi najbolj zakrknjene naše nasprotnike, da je edino naša misel o notranji ureditvi države bila pravilna. Žal, da bo prišlo to spoznanje — zelo pozno, tedaj, ko bo že vse na tleh! Prišlo pa bo in danes ni nobenega dvoma več, da bo naša ideja zmagala na vsej črti.

Dnevne vesti.

Dr. Ivan Žolger †. V nekem zdravilišču blizu Grada je umrl pretekli teden bivši avstrijski minister in vseučiliški profesor dr. Ivan Žolger. Bil je prvi in zadnji Slovenec, ki je dosegel v bivši Avstriji ministrsko čast, čeprav je bil znan kot zaveden Slovenec. Po prevratu je zastopal kot odličen pravnik našo državo poleg Pašiča in Vesniča na mirovni konferenci v Parizu in mirovne pogodbe nosijo tudi njegov podpis. Po svojem povratku v domovino je nadaljeval svoje znanstveno delovanje na vseučilišču v Ljubljani, dokler ga ni uklonila težka bolezen.

Slovenščina kot državni jezik. Vidovdanska ustava določa, da je poleg srbskega in hrvaškega jezika tudi slovenščina državni jezik. Slovenščina bi mogla torej po ustavi biti državni in uradni jezik vsaj v

Sloveniji. Da bi veljala kot državni in uradni jezik tudi v Srbiji, tega mi ne zahtevamo. Praksa pa dokazuje, da je slovenščina tudi danes, ko živimo v lastni državi (kakor nam pripovedujejo gospodje patrijoti), ravno tam, kjer je bila pod Nemci na podlagi znanega avstrijskega § 19, ki je tudi določal enakopravnost vseh jezikov v Avstriji — na papirju. Naši uradi dobivajo iz centrale samo srbske dopise kakor so dobivali prej z Dunaja samo nemške. Pri vojakihi je državni jezik samo srbski; slovenščina pride do veljave samo »zum Dienstgebrauch«, kakor prej v Avstriji. Slovenski okrajni glavarij pošiljajo podrejenim županstvom že samo srbske dopise. Nekateri visoki gospodje pri nas so sicer še toliko ljubozni in usmiljeni, da dajo srbske uradne dopise predstaviti v sloven-

Gospodarska kriza, socialna beda in militarizem!

Po vojni je bilo med našim ljudstvom precej denarja. Danes ga ni več. Poprej so se odplačevali stari dolgovi, danes se na novo najemajo posojila in denarni zavodi so znova oživel. Bolj in bolj prihajajo zopet do veljave posojilnice.

Vzrokov, zakaj da ni več toliko denarja med našim ljudstvom, je več. Najpoprej se je izmenjalo

Ob sklepu šolskega leta.

Šolsko leto se bliža svojemu koncu in mnogo staršev navdaja težka skrb, kam z otorei prihodnje leto.

Za otroke, ki šolanja še niso končali, skrb ni velika. Ti pojdejo pač v višje razrede, če so zdelali, ali pa bodo ponavljali, kar so zamudili.

Težka pa je skrb za one otroke, ki stoje na razpotju in starši morajo dobro premisliti, kam naj svoje fante in dekleta pošljejo, da si bodo mogli služiti svoj kruh, ko dorastejo.

Revni judje, ki nimajo denarja za šolanje svojih otrok in katerim se tudi nobena podpora ne obeta, obdržijo otroke navadno doma, da delajo, kar pač znajo in morejo. Usoda takih otrok je trda. Doma navadno ne morejo živeti vsi in ko

dorastejo, jim ne preostane navadno nič drugega kakor da gredo služiti.

Hlapčevski kruh pa je navadno trd kruh in pot od hlapca vsaj do malega samostojnega gospodarstva je jako dolga in težavna. Te poti navadno ne premaga nihče, kdor nima posebne ljubezni do zemlje in do življenja in do dela na kmetih. Za take ljudi je prav, če ostanejo doma na deželi, ker to bodo najboljše gospodarji, ker bodo znali ceniti vsako ped trdo prisluženo zemljo.

Za druge je pa najboljše in najpametnejše, če se odločijo za kakšno obrt ali rokodelstvo in sicer za tisto obrt, za katero kažejo največ veselja. Odločilno je **veselje** in ne tisto prazno govorjenje, da te ali one vrste obrtniki »nič ne zaslužijo«, češ da jih je preveč. **Dobrih** obrtnikov in rokodelcev ni nikdar preveč. Dober obrtnik pa bo postal

le tisti, ki ima do kake obrti posebno veselje ali sposobnost.

Ne smemo dalje pozabiti na okolnost, da je rokodelcu **odprt ves svet**. To pa v današnjih težkih časih že nekaj pomeni. Dela je na svetu vedno dovolj in kdor bo pridno delal si bo kmalu lahko ustanovil svoje podjetje tudi **doma**. V svet odprta vrata pa pomenijo popolno svobodo in priprostost in to, kar je nam ne samo kot osebam, ampak tudi kot narodu najbolj potrebno, so **gospodarsko neodvisni ljudje**.

To je tudi vzrok, da slovenskim staršem svetujemo, naj ne silijo vsakega fanta v višje šole, ki je le količkaj talentiran. Šolska izobrazba je že dobra, ampak tudi obrt ni najslabša na svetu, in talentiran obrtnik navadno mnogo lažje živi kakor pa slabo plačan državni uslužbenec.

Kdor pa da fanta lahko v višje šole, naj gleda na to, da ga bo dal

v šolo, ki odpira fantom po končanih naukih **pot v svet**. Mi imamo danes dovolj takih šol. Mi imamo trgovske šole, obrtne šole, srednje tehniške šole itd. Starši bodo svojim otrokom neizmerno koristili, če jih ne pošljejo samo v šole, ki vzgajajo v prvi vrsti le državne uradnike, ampak v šole, na koncu katerih se fant lahko odloči za poklic, ki mu omogoča življenje ne samo doma, kjer se potem lahko vsi igrajo z njim, ampak tudi v **svetu**, da fantu ni treba biti v večnih skrbih, kaj bo z njim, če pride na krmilo druga vlada, kakor se to žalibog dogaja dandanes pri nas. Kdor se je lotil poklica, s katerim živi lahko samo doma, je véasih velik revež, in na to nevarnost vpozorjamo starše in odrasle fante, da se odločijo za pravo pot, dokler je čas.

ščino, v najnovjšem času pa je začelo to tudi že ponehavati. Slovenski napisi na javnih poslopih vedno bolj ginejo in se umikajo srbskim, menda zato, ker je »slovensčina državni jezik«. Tako se vedno bolj bližamo onim starim, lepim zlatim časom, ko slovenski človek še za eksekutorja pri davkarji ni bil sposoben, če ni znal »dajč pohrusten«. Tako tudi danes Slovence ne bo mogel v »lastni državi« nikjer dobiti skorje državnega kruha, če ne bo znal pravega in v praksi edinega državnega jezika, namreč srbskega, kakor prej ni mogel služiti »tuji« državi, če ni znal edinega državnega jezika, ki je bil nemški. Razlika med nekdanj in sedaj bo samo ta, da se je moral Nemeč prej naučiti slovensčine vsaj »zum Dienstgebrauch«, če je hotel služiti med Slovenci, danes pa tega ne bo treba nič več, ker bodo že naši domači centralisti skrbeli zato, da slovensčina čimprej izgine s sveta, kakor so to nekdanj poskušali doseči naši slavnoznanj nemčurji ali nemškutarji. Če pojde tako naprej v staroslavni tir, bodo Ljubljanci v kratkem začeli ljubljansko »Kazino« ravno tako pisano gledati kakor so jo takrat, ko so se v njej šopirili oblastni Nemci in razni slovenski odpadniki.

Volite v državni svet. Takozvani »državni svet« v Belgradu je najvišje upravno sodišče za celo državo. Državni svet rešuje vse spore med zasebniki in upravnimi oblastmi in je toliko bolj važna naprava, kolikor več javnih poslov si pri nas samovoljno prilasča upravna (policijska) oblast. Tudi vse tozadavne spore med zasebniki in upravnimi oblastmi v Sloveniji odločuje v najvišji in zadnji inštanca državni svet. V državni svet voli vsako gotovo dobo nekaj članov parlament, nekaj pa jih predlaga kralj. Ta teden je imel parlament priliko izvoliti nekaj državnih svetnikov. A koga je vladna večina predlagala in izvolila? Izključno same Srbijance! Ker pa je upravno pravo v raznih deželah kraljevine SHS zelo različno, si lahko mislimo, kako bodo razsojali srbijanski gospodje, ki o upravnem pravu, katero še vedno velja za Slovenijo in ki je popolnoma različno od srbijanskega, niti pojma nimajo! Tudi ta volitev je nov dokaz, da so Srbijanci mogoče dobri vojaki, o moderni upravi pa se jim niti ne sanja.

Državna hipotekarna banka. Državna hipotekarna banka (Srbiji imenujejo »Uprava fondov«) je zavod, ki daje posojila občinam, okrajem, pa tudi zasebnikom na nepremičnine. V državno hipotekarno banko se steka tudi mnogo denarja iz Slovenije. Denar za razne sodnijske takse, depoziti itd. se mora do zadnjega vinarja nalagati v državni hipotekarni banki. Pravično bi bilo torej, če bi državna hipotekarna banka nekaj svojega kapitala dala v obliki posojil tudi občinam v Sloveniji na razpolago, vsaj tisti denar, kar ga dobi iz Slovenije. Do danes pa ni dobila niti ena občina v Sloveniji, ne mestna in ne podeželska, niti vinarja posojila od tega zavoda in v njenem upravnem svetu ne sedi niti en Slovenec! Kljub temu pa bo »Slovenski Narod« (o je!) še vedno pisal, da Slovenci v kraljevini SHS nismo samo enakopraven, ampak celo vladajoč narod! Dobro je le, da je v Sloveniji vedno manj ljudi, ki trapasto čvekanje tega »glasila za inteligenco« še prenašajo!

»Razpad carstva«. Tako se glasi naslov romana, ki ga priobčuje v dnevnih presledkih »Slov. Narod«. Ta roman je silno zanimiv in vreden, da ga vsak bere, komur je »Slov. Narod« dostopen. Roman natančno opisuje življenje avstrijskega cesarja in popisuje, koliko je imel v svojih vladnih letih opraviti z ženskami, potem kako je hotel starejši prestolonaslednik izpodjeti mlajšega prestolonaslednika, potem kako je hotel neki stari pustolovec na visokem mestu pre-

lonasledniku obesiti svojo vlačugarsko hčer za ženo in podobne reči. Za republikance in za one, ki hočejo postati republikanci, je ta roman prvovrstno berilo in ga zato najtopleje priporočamo, čeprav izhaja v »Slov. Narodu«. Kogar še ni ozdravil od monarhizma »Slov. Republikanec«, ga bo prav gotovo roman »Razpad carstva«. Drugače je pa »Slov. Narod« jako patrijotičen in strogo monarhističen list, zato je gotovo prepričan, da je vse tudi res, kar sam piše v svojem romanu o cesarjih.

Varujte se špijonov in zavratnih in zahrbtnih prisluškačev! Mi smo že enkrat opozorili ljudi na dejstvo, da hodijo med nami propalnice, ki deloma za dober denar, nekateri pa tudi iz gole strankarske zagrizenosti hodijo po gostilnah in sploh po javnih lokalih prisluškovati, kaj ljudje govorijo. Če tak barabin sliši kakšno besedo iz ust nezadovoljnega človeka, ki si s krepkim, toda nedovoljenim izrazom skuša olajšati svoje breme, ki ga mori in teži, že teče povedat, kaj je slišal in od koga. Tako spravlja jo te vrste subjekti ljudi v nesrečo. Največ je takih prisluškovalcev po mestih in trgih, kjer pazijo na govorjenje uranikov, pa tudi na kmetih jih ne manjka. Pred takimi ljudmi svarimo ponovno svoje somišljenike v mestu in na deželi, naj bodo v svojem govorjenju zelo, zelo previdni, ker nihče ne ve, kje ga čaka tak zahrbtnen zaplotnik. Če pa boste kakšnega takega tiča spoznali, ga morate odzdraviti. Pretepati ga ne smete, ker to je kaznivo, ampak »vleči« ga morate in »froclati«. Vpričo njega lažite, kar morete. Laž sicer ni lepa reč, ampak take vrste laž, kot jo imamo mi v mislih, sploh ni laž. Take ljudi je treba samo s froclarijo in s farbanjem tako dolgo vleči, da njihovim pripovedkam nihče več ne verjame. Zmeniti se morate pa že prej z drugimi poštenimi ljudmi kot pričami, kaj da boste nalašč govorili ali naredili. Če bo pa prišel med vas kakšen izmeček, ki bo nalašč začel med vami govoriti o republiki in zabavljati na kralja, takrat vedite, da je to plačan lump, ki bi vas rad zapeljal, da bi tudi vi kakšno debelo, toda prepovedano besedo rekli. Takemu človeku se začnite na ves glas smejeti in se mu porogljivo priklanjajte brez vsake besede! Ali pa zakličite: »Živijo kralj!« Zapomnite pa si enkrat za vselej, da preveč previdnosti še ni nikdar škodovalo, premalo pa že dostikrat.

Edini cilj centralistične politike. Naša centralistična politika ima samo en cilj, namreč ta, da se Hrvatje in Slovenci nehajo čutiti kot narodi, ampak oni naj bi se čutili zaenkrat samo kot državljani, potem pa počasi še kot Srbi. To politiko imenujejo naši centralisti državno in edinstveno politiko. V resnici pa je ta politika do skrajnosti separatistična, torej politika, ki ne ujedinjuje, ampak ki razdružuje in razkraja. To pa je tako: Mi Slovenci, Hrvatji, Srbi, Čehi, Rusi itd. nismo vsi Jugoslovani, ampak smo Slovani. Kdor pa čuti slovensko, ta se ne more vnemati za srbsčino ali jugoslovensčino, ampak ta hoče veliko, močno in ujedinjeno slovanstvo, in ta mora hoteti veliko, edinstveno slovensko državo in edinstven slovenski jezik! Mnogi vam bodo sicer rekli, da velikega in edinstvenega slovenskega jezika ni. Tem odgovorite, da je! Če je namreč mogoče jugoslovanski jezik in edinstven jugoslovanski narod, mora biti nekje na svetu tudi edinstven slovenski jezik in edinstven slovenski narod! Če ga pa ni, ga bo treba narediti, kakor delajo sedaj jugoslovanskega. Če pa je treba skupen slovenski jezik šele narediti, je najbolje, če ga začnemo delati precej. Čemu delati najprej edinstven jugoslovanski jezik in šele potem slovenskega? Zakaj ne začnemo takoj na debelo? Sicer pa jugoslovensčina obstoja, samo brati je treba znati, kakor angle-

ščino. Anglež zapiše n. pr.: I am, bere pa: Aj em. Tako je tudi z jugoslovensčino. Zapiše se »magarac«, bere pa: osel. In edinsten jezik je tu.

Najboljši patrijoti pri nas so centralisti. To so taki patrijoti kot so bili v Avstriji Nemci. V Avstriji so bili namreč samo Nemci in Nemčurji pravi patrijoti, vsi drugi so bili izdajalci. Kakor hočejo naši patrijoti ustvariti »eno državo in en narod«, tako so tudi avstrijski Nemci hoteli od cesarja Jožefa II. naprej napraviti iz 10 v Avstriji živečih narodov »eno državo in en sam narod«. Mislili so namreč, da bodo državo na ta način najbolj utrdili. Utrdili so jo res tako, da je bila najbolj trdna l. 1918. na jesen. Tako utrjujejo naši patrijoti s svojo parolo »en narod in ena država« tudi kraljevino SHS.

Nov ljudskošolski zakon. Minister za prosveto Svetozar Pribičević je izdelal načrt novega ljudskošolskega zakona in ga predložil parlamentu. V tem načrtu je za nas posebno važna točka, ki določa, da je glavna naloga ljudske šole vzgajati otroke v duhu državne in narodnega edinstva. Določbi, naj se otroci vzgajajo tako, da bodo vedeli, da živimo s Srbi in Hrvati vred v skupni državi, se nihče ne bo upiral. Drugače pa je z določbo glede narodnega edinstva. Ta določba silno spominja na nekdanjo mažarsko prakso, ki je tudi ukazala v šolah učiti otroke, da so en narod, namreč »ogrski«, čeprav je ves svet vedel, da je »enotni ogrski narod« velik švindal, ker so živeli na svetu pač ogrski državljani (ki so živeli v ogrski državi), ogrskega naroda pa na Ogrskem ni bilo nikjer, ampak so bili tam različni narodi, namreč Mažari, Nemci, Rumuni, Slovaki, Srbi, Rusini itd. Tudi v Avstriji so poskušali v šolah vzgajati samo »avstrijske« patrijote, narodnosti pa niso hoteli poznati (razun nemške). Da hoče Pribičević vpeljati pri nas stari mažarski sistem, ni čudno, ker mož v svojem življenju ni nikdar prestopil meje svoje nekdanje države, ampak se je učil samo pri svojem mojstru grofu Tiszi, ki je v zatiranju pravice na Ogrskem živečih narodov in vsih modernih demokratičnih načel dosegel svetovni rekord. Vprašanje pa je, če se mu bo njegov namen posrečil. Mi vsi vemo, da je bila Avstrija jako močna in v upravnem oziru izvrstno urejena država, toda slovenskih narodov ni mogla z vsem svojim državnim pritiskom ponemčiti, kajti kolikor bolj so nam Slovencem, Čehom itd. vtepali v butice blaženo nemščino, toliko večji je bil naš odpor in toliko zavednejši Slovenci smo postajali! Kam je nemški pritisk končno pripeljal Avstrijo in od Pribičevića v njegovih metodah oboževano Mažarijo, smo doživeli l. 1918. Zato se mi Pribičevićeve šolske naredbe ne bojimo, ker smo trdno prepričani, da bo rodila tak odpor med nami, da se bo naša slovenska zavest silno dvignila in bo tistega nesrečnega meglenega »jugoslovensstva« med nami tem prej konec. V vzgojnem obziru pa moramo Pribičevićev načrt najodločneje obsojati. Že tristo let, namreč od časov slavnihih vzgojiteljev in ljubiteljev mladine

Jana Komenskega in Pestalozzija dalje, velja kot glavno vzgojno načelo, da se mora mladina učiti in izobraževati v materinem jeziku, in kar je logična posledica za današnjo dobo, v narodnem duhu. Da slovensčina ne bi bila materin jezik slovenskih otrok, tega tudi največji centralistični bimbo med Slovenci menda ne bo trdil. Če pa je v Sloveniji slovensčina materin jezik slovenskih otrok, potem je ravno tako malo mogoče slovenske otroke vzgajati v srbskem duhu kakor je bilo nekdanj napačno in krivo vzgajati slovenske otroke v »avstrijskem« in v nemškem duhu! Kdor bo zaveden in dober Slovenec, bo tudi dober in zaveden Jugoslovan. S svojo »jugoslovensčino« naj pa Pribičević ostane doma za pečjo, ker danes ve v Sloveniji že vsak, da se za to besedo skriva posrbljevanje Slovencev, kakor se je na Ogrskem skrivalo pod imenom »enotnega ogrskega naroda« pomažarevanje srbskih, nemških in slovaških otrok. Vsega tega pa minister Pribičević očitno ne ve, čeprav je bil sam nekdanj učitelj. Ubogi učitelji in učiteljice, če jih je mož izobraževal v svojem duhu!

Slovenci v Belgradu. Slovenci smo stari politični berači. Na politično beračenje smo se navadili na Dunaju, ki je nam beračem vedno vrgel kakšno drobtinico, kajti na Dunaju so živeli dobri ljudje, ki so pustili tudi druge živeti. Ko smo prišli pod »novega cesarja«, kakor pravijo na kmetih, smo mislili, da bomo hodili tudi v Belgrad beračiti po stari dunajski navadi. Tam dobi pa žive druge sorte ljudje, ki za berače ne marajo, kaj se, da bi jim kaj dali. Ko smo torej enkrat zvedeli, da moramo plačati mnogo davka, so šli slovenski ljudje po svoji stari navadi k gospodu ministru jamrat in stokat. Gospod minister jih je prav lepo pozdravil in »mile in drage slovenačke brače« ni bilo konca in kraja. Ko so Slovenci povedali, kaj bi radi, je gospod minister vse obljubil. Komaj pa je »mila in draga slovenačka brača« odšla, je gospod minister narekoval svoji strojepiski brzojavko z naslovom »Finančna delegacija v Ljubljani« in sicer te vsebine, da mora »mila in draga brača« plačati še enkrat toliko davka kot dosedaj! Ko je »mila in draga slovenačka brača« dobila zopet nove plačilne naloge, se je odpeljalo zopet nekaj »mile in drage slovenačke brače« k gospodu ministru jamrat in stokat po stari dunajski navadi. Gospod minister je zopet govoril mila brača sem in mila brača tje, ko pa je mila in draga brača odšla, je zopet narekoval lepi strojepiski brzojav za Ljubljano, da mora mila in draga brača plačati še enkrat toliko. Zopet so peli novi davčni zvonovi in vabili mila in drago bračo v davkarije k službi za otačbinu. Mila in draga slovenačka brača se je zopet peljala v Belgrad

Kupite
samo Zlatorog mlo

Terem samo z Zlatorog mlo.

samo Zlatorog mlo
Kupite

k gospodu ministru jamrat in stokat po stari dunajski navadi in zopet je slišala s pozivom, da mora mila in draga brača plačati še enkrat toliko. Zopet so oznanjali mili glasovi davčnih zvonov mili brači v Sloveniji veselo novice, naj plača, pa le malo vernikov je prišlo v posvečeni davčni hram. Nato so začeli peti davčni bobni po hribih in dolinah, kjer stanuje mila brača, toda brača je ostala doma, ker je bila že tako brez cvenka, da se še v Belgrad ni mogla več peljati k gospodu ministru jamrat in stokat in beračiti po stari dunajski navadi... Tako je gospod minister pregnal iz Slovenije beračenje.

»Bilo me je sram, pogledati mu v oči«. Ko je znaša parlamentarna anketa v Zagrebu preiskovala krivdo radičevcev, je bil od nje zlišan tudi dr. Maček, podpredsednik razpuščene HRSS. Njegovo zaslišanje je trajalo pol ure. Njegova izpoved je napravila na člane globok utisek, čeprav so bili v tej anketni komisiji vladinovi v večini. Nek član ankete, Srb, je pozneje pripovedoval v družbi o tem in je rekel: »Mene je bilo sram pogledati mu v oči, kajti sodišče jih je že dvakrat proglasilo za nedolžne, a oni še vedno čepo v nekakšni inter-naciji«.

Francozi v Maroku. Maroko je velika pokrajina v severozapadni Afriki. Glavni del te bogate in rodovitne dežele imajo zasedeni Spanci in Francozi. V najnovejšem času pa so se domačini uprli tujemu evropskemu gospodarstvu. Napadli so najprej Spance, sedaj pa še Francoze. Evropeji imajo proti domačinom zaenkrat še zelo težko stališče, ker so domačini dobro oboroženi.

Slovenski radikali v Belgradu. Pristašev radikalne srbske stranke je v Sloveniji zelo malo. Med kmeti jih sploh ni, ker naši kmetje in delavci res ne vedo, kaj naj s srbskim »radikalstvom« pri nas počno, jih je pa nekaj med mestnim prebivalstvom, zlasti med uradništvom. Nekateri trgovci in industrije, ki imajo za svoje državne dobave še za dobiti precej denarja od države, so vstopili v radikalno stranko, da bi kot »radikali« prej in lažje prišli do svojega denarja, uradniki pa so šli v radikale, da bi si zavarovali svojo ekzistenco in se izognili grozečih odpustov iz državne službe. Če pa pride do poloma samostojne

demokratske stranke vsled sporazuma med Hrvati in Srbi, je verjetno, da bo zlasti mnogo uradnikov pristopilo k radikalni stranki, da si zopet zavarujejo svoj hrbet. Zato ima obisk slovenskih radikalov v Belgradu svoj pomen. Kakor poročajo, so povedali slovenski radikali v Belgradu, da so tudi oni za sporazum med Srbi in Hrvati, kar se pravi z drugimi besedami, da so proti Pribičeviću in Žerjavu. Vprašanje pa je, če bodo radikali v Sloveniji mogli kdaj priti do odločilne moči, ker je za maso slovenskih kmetov in delavcev srbski »radikalizem« nekaj popolnoma neznanega in tujega.

Odkrita beseda. V glavnem glasilu srbskih radikalov se je oglasil neki srbski učitelj s prošnjo do svojih stanovskih tovarišev, naj pristopajo v radikalno stranko in tako pomagajo doseči glavni cilj radikalne stranke in njene politike, da **bomo postali** »ena država in en narod«. To je vsaj moška, poštena in odkrita beseda! Srbski učitelj s svojo prošnjo javno priznava, da **še nismo** »en narod«, ampak da je treba »en narod« šele ustvariti, za kar naj služi v prvi vrsti šola kot **potujočevalnica** za one otroke, ki še ne pripadajo »enemu narodu«. Ta jasnost in odkritost poštenega srbskega učitelja zasluži vso hvalo in priznanje in se jako prijetno razlikuje od **ostudne hinavščine**, ki jo uganjajo naši centralisti s krinko »jugoslovanstva«, namesto da bi očitno in pošteno povedali, da hočejo Slovence izpremeniti v **Srbe** in ne v »Jugoslavence«. Slovence pa bi rada izgubljena in propadla slovenska »inteligence« posrbila zato, ker računa, da bo s posrbljenjem prišlo v deželo tudi pravoslavje in s pravoslavjem vred tudi zmaga »slovenske inteligence« nad »rimskim klerikalizmom«. Tako dela in računa velik del slovenske »inteligence«, zato, ker so gospodje prebutasti, da bi si znali pridobiti zaupanje slovenskega ljudstva s **svojim poštenim delom za ljudstvo** in bi za to v svoji jezi in obupu ne imeli nič proti temu, če tudi njih same sam hudič vzame, samo da bi z njimi vred pobral tudi klerikalce! Če bodo delali tako, kakor delajo doslej, bo hudič klerikalce mogoče res vzel, ampak z njimi vred tudi slovensko »inteligenco«.

Združitev Avstrije z Nemčijo. V najnovejšem času se je v nem-

skih krajih silno razvila agitacija za združitev Avstrije z Nemčijo. Če bi se Avstrija res združila z Nemčijo, bi postala Nemčija v Srednji Evropi še bolj odločilna velesila kakor je že danes. Nemčija bi potem mejila na našo državo in na Italijo. Nemške meje pa se Italija in Jugoslavija boje. Zato je Mussolini že napovedal, da se bo združitvi Avstrije z Nemčijo upiral z vso močjo. Ravno tako so govorili tudi državniki Male antante v Bukareštu. Kaže pa vse, da protesti raznih laških in nelaskih Mussolinijev ne bodo dosti zalegli. Na svetu se pripravljajo namreč dogodki, ki so vse drugačne važnosti kakor skupna meja med Nemčijo, Italijo in našo državo.

Brezposelnost. V Sloveniji je okoli 10.000 delavcev brez dela. To je posledica pomnjanja gotovine, ker odhaja skoro ves naš denar iz dežele, nazaj ga pa ne pride skoro nič. Zato industrija ne more dobiti nikjer potrebnih sredstev za vzdrževanje obratov in delavci morajo na cesto. Naravna posledica brezposelnosti je lakota, lakota pa zopet pritiska na želodec. Pritisk na želodec ima za posledico znižanje plač, znižanje plač pa mnogo slabše življenje kakor so se ga naši delavci navadili takoj po prevratu. Po prevratu se je položaj slovenskih delavcev izboljšal toliko, da so pojedli lahko vsak dan tudi košček mesa. Če pojde pa tako naprej, kakor gre, bodo morali delavci živeti zopet ob samem krompirju, fižolu in zelju, kakor nekdanj, ko so zbijali zaradi slabe, pomanjkljive in netečne hrane splošno pomilovanje. Kakor delavec se godi tudi kmetom. Nekaj časa si je tudi naš kmet lahko privoščil kakšno dobro obleko in človeka vredno hrano, čeprav ne vsak, ampak vendar. Danes so pa kmetje že bolj suhi kakor nekdanj in pritiskajo na kljuko posojilnice, da je joj: Kar pa boljšega pridelajo ali prirede, mora vse na trg za še tako slepo ceno, samo da je za davek. Na kmečkih mizah pa se zopet vrstita zelje in fižol in fižol in zelje dan na dan in dobre suknene obleke se umikajo slabemu »cajgu«. Tako se širi splošni blagor in blagostanje po vsi deželi in vse ljudstvo navdušeno vpije: **Zivijo, živijo, živijo!**

Ljubljanski trg. Pretekli teden ni bilo posebnih izprememb. Zelo drag je bil peteršilj, po tudi kore-

nje, ker novina še ni dorasla, stare zaloge pa pohajajo. Mnogo pa je bilo na trgu jaje in kokoši. Cene so v glavnem sledeče: Govedina 13 do 20 Din, teletina 22.50 do 27.50 Din, svinjina 25 do 27.50, kozličje meso 22.50 do 25, slanina 20 do 24 Din za kilo. — Kokoši 20 do 25 Din komad, piščanci 30 do 65 Din za par. — Jajca po 0.75 do 1.12 Din za komad. — Mleko liter 3 dinarje, surovo maslo 30 do 35 Din. — Krompir stari po 1.75 do 2 Din, novi po 8 Din kilo. — Črešnje 10 do 16 Din kilo.

Cene v Mariboru. Kokoši 40 do 50 Din komad, piščanci 30 do 50 Din par, domači zajci 15 do 40 Din komad. — Mleko po 2.50 do 3 Din liter, surovo maslo 40 do 44 Din. — Jajca po 0.85 do 1.25 Din komad. — Črešnje 18 Din kilo.

Za kratek čas.

A: Midva bova ostala prijatelja do konca!
B: Posodi mi 100 dinarjev!
A: Sedaj je že konec!

»**Monopolsko stovarišče.** Tak napis se vidi na nekih vratih v ljubljanski tobačni tovarni. Ta napis pomeni v slovenščini: K. k. Monopols-magazin«. — Heil Oesterreich!

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.

Odgovorni urednik Oskar Schiller. Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Sestavljanje prošenj, vlog

dopisov, objav za časopise, prepise, prevode, shranitev dokumentov, najugodnejše pri

»**Posredovalcu**«

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23/l.

Društvom popust!

Kmetje! Kmetice!

Najboljše zamenjate Vaše bučnice, solnčnice, orehe in to luščene ali ne-luščene za dobro olje v

Tovarni bučnega olja

J. Hochmüller, Maribor

pod mostom 7, desni breg

Imam močno prešo in prešam tudi za kmete. Prodaja se tudi prga in otrobi po nizki ceni.

Apno Cement
Strešno lepenko
Koks
Premog cenejše kakor povsod edino le pri
M. Korošec v Mariboru
Aleksandrova cesta 23
na dvorišču.

Krasno posestvo
36 oral prvovrstne zemlje in sicer vinograd, gozd, polja, travniki in sadonosnik, arondirano, 6 km od Maribora oddaljeno, ležečo med Jarenino in Sv. Marjeto na P. z gosposko hišo in hišo za viničarja in oskrbnika se proda takoj za Din 520.000— ali 8.660— Dolarjev. — Naslov v upravi tega lista.

Naroči si kot Slovenec revijo **„Novi Zapiski“** letnik 1922 kompletne letnik, 10 zvezkov se še dobi v upravi našega časopisa in stane samo 10 Din.

Pezor, krojač, šivilja, nešivilja
Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš za željo ekspresno po pošti v KROJNI ŠOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt.
Ljubljana, Židovska ulica št. 5. Vsak mesec tečaj za krojače šivilje in nešivilje.

Ure Zlatina
F. P. ZAJEC optik LJUBLJANA, Stari trg 9.
Ščipalci Očala

Inserirajte v „Slo. Republikancu“!
Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige
HINKO SEVAR antikvariat knjigarna Ljubljana, Stari trg 34
Brošura **„Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani“** ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni, se dobi v upravi našega lista in stane s poštnino **le 4 Din.**

Ljubljanska posojilnica
r. z. z o. z. v Ljubljani. Telefon št. 9
Mestni trg št. 6
obrestuje vloge zelo ugodno in sicer:
vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi, po 8 %
vloge z enomesečno odpovedjo, po 10 %
vloge z trimesečno odpovedjo, po 12 %
vloge s šestmesečno odpovedjo, po 14 %
Izvenljubljskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.
Jamstvena glavica za vloge znaša že nad 11 milijonov dinarjev.
Posojila daje le proti popočni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na poroštvo.
Inkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakga odbitka.
Ustanovljeno 1898 registrovana zadruga z omejeno zavezo **Aleksandrova cesta 5** Telefon št. 367
Modni salon Minka Horvat Ljubljana, Stari trg 21. ima vedno v zalogi najnovejše damske in dekliške SLAMNIKE in KLOBUKE za ni klobuki vedno v za ozi. Popravila se sprejemajo